

חמש עשרה נשים פרק ראשון יבמות

מסורת הש"ס

(א) ב"מ (לכ, ב) (ז"ל חזי
די טולס ט"ו) (ג) (ויקרא
כא, ד) (דברים כב,
ה) (ויקרא יח, ו) (שמות
כח, ו) (ויקרא טו, ט) (ז"ל
וביום השביעי תשבות למען
יטם שורך והמורד).
(ט) כש"ל מ"ו.

תורה אור השלם

1. איש אמו ואביו
תיראו ואת שבתתי
תשמרו אני יי אלדיכם:
ויקרא יט 2

2. את שבתתי תשמרו
ומקדשי תיראו אני יי:
ויקרא יט 3

גליון הש"ס

גמ' יכול יהא בונין בית
המקדש דוחה שבת. עין
שנושא דף טו ע"ב רש"י
ד"ה אין בנין:

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה והא תנא בעלמא קאי ולא פריך. והא תנא בעלמא גמר לאוי וכו': (ג) תוס' ד"ה (כדף הקודם) טעמא וכו' ה"ל דדמי דלהכי אל"ת ועשה לזכא כו':

מוסף רש"י

אני ה' כולכם חייבים
בכבודי. אע"פ שאמתי
לך ירא את אבך, ואם
אמר לך אבך עבור על דברי
לחלל שבת, אל תשמע
לו (וי"ח ע"ב). ומקדשי
יתראו כולכם חייבין
בכבודי. אתם והמקדש
חייבים כבודי סוהרתי
על השבת (שבועות ס"ו).

לאו דמחמר. אחר בהמה שהוא כלאו דלא תעשה כל מלאכה אחר ובהמך (שמות כ) ובהאי לאו ליכא כרת דלא עבד מעשה גנוסיה וכמ"ד בפ' מי שהשחין (שבת דף קמ). המחמר אחר בהמתו בשבת פטור: ופסי' לא דחי. **לוינמר מכסא.** דלא דחי אפילו לאו גרידא: ופי' סימא שני לאו דשנא דמחמר. דק"ל (ועיבוד דף סט): מחלל שנת בעובד עובדת סוכנים ומשום הכי אפי' לאו גרידא לא דחי ומניניה הכי אמרין: **והא פסא בעלמא קאי ולא פריך.** ופסא אשכחן מנה בעלמא דליף שאר לאוי כגון לאו דלא יעמא דסכא) ולא דלא חסיל (התעלס) מלאו דשנא לחומרא ולא פריקין שאני לאו דשנא דמחמר: **אמר לו אביו.** לכה: **שימא.** בנית הקצבו להשיב אצידה או שהיה עומדת בחור ואמר לו אל תחזיר ידול ישמע לו ת"ל איש אמו ואביו יושעין לאו דעוממה ולא דשנא אצידה מלאו דשנא: **אלא.** לעולם דאמר ליה שחוט לי בשל לי ופסי' לא אינטריך עליהם) דלפסא למפיך מה לכהן שחוט לי בשל לי שכן הכשר מזהו בחילול שנת בעקירה לא תעשה אדם מקיים עשה דביבד וזהו הכשר קיומו ואי אפשר לקיימו כלל עקירת לאו הלכן אי' לא תבא אל שחט בחמיתו שממרו ה"א לידו אכל ייבול זה לאו כלל הכשר קיום העשה שהרי ידול לחלל ולא יעקור לאו של ערוה ולא אינטריך עליה: **מאי לאו כנוסא ופוסר.** אינטריך הוה חסיד אף ע"ג דלא מלאכה הוה ואיכא כרת אי לאו דמחמין ה"א אחי עשה דועבד לו מקדש ודחי לאו דשנא: **והא פסא בעלמא** (א) **נמר.** לאוי דעוממה ויעלם אצידה מלאו דשנא ולא פריך: **שיפוק לי מהסא.** מלאו אמו ואביו מיראו דהכשר מזהו לאו ולא דחי

למה ליה למיידר למכתב הכא את שבתותי תשמעו ואלו
לאו דמילך מיניה דלפילו בלא הכשר מניה אי לא כמי קרא
בדיקא דלא דמי אמרין דדמי אס כן איבערין עליה: **נאמר**
שמירה בשבת ומורא במקדש. והקישן הכתוב בפסוק (לד):

וַיִּשְׁוּל לְאִשְׁמֹעֵלִי בְּעֵלְמָה דְּחִי אֲדִרְבָּה וְקֹמָה בְּלָלוּ דְמַחְמֵר וְנִגְמֵר מֵהָאֵל קִרָּה בְּשָׂרָא דְּכִרְסִי לֵילִיכָא אֲלֵהּ לֹאֵל גִּירָדָא דִּלְהָ הוּא אֲחִי לְמִשְׁעִי מִשְׁעָה דִּהָא כְּחִיד (וְלִמְעַן) יִחוּם שׂוֹרָךְ וְחִמּוֹרָךְ וְיִזְוִים הַשְׂבִּיעִי מִשְׁעָה לְמַלְאִים בְּלִינִית דְּדָחִי וְאֲרִי דְּעֵשָׂה דְּכִיבּוֹד הַזֵּה וְחֹאֵל וְכֹרֵל בְּחֵי הָאֵל וְהוּא בְּחֵיכָן לִלְחֵה אֲלֵהּ לֹאֵל גִּירָדָא וְכִמּוֹן קֵן עֵשָׂה וְדִמְקֵדָה וְעֵשָׂה דִּלְהָ מִגְּזֵל דִּלְהָ דְחִי עֵשָׂה דְּכִיבּוֹד אֲפִי לֹאֵל גִּירָדָא דִּהָא שְׂבֵת וְטוֹמָמָה וְהַשְׂבֵּת קֵן טַעְמָהּ הָדוּקָה כְּדוּם לְכַבּוֹד הַמְּקוֹס לְיִדְחִי אֲ"כ אִפְּלִי לֹאֵל גִּירָדָא וְהָא תַּנָּה בְּעֵלְמָה קֵרָה וְאִי קִפְרִי. קֵרָה דְּמַשְׁמַע דְּחִי אֲיִירִי בְּשָׂרָא דְּחִי תַחֲחִיר לֵילִיכָא כִּתְּ מַשְׁבֵּת דִּלִּיכָא דְּחִי וְסָקִילָה דְּחִי דִּהָא לֵן לִמְרִי בִּין דְּגֵלִי קִרָּה דִּגְרֵר מַשְׁעָה דְּעֵלְמָה דְּעֵלְמָה דְּחִי אֲפִי שֵׁט הַמְּקוֹס: **שְׁבֹן** הַבְּשָׂר מִצּוּרָה. פִּירוּשׁ בְּקוּטֵרִם לְעוֹלָם בְּשָׁחוּט לִיבּוּם לֹאֵל מִצּוּרָה אֲשֶׁה מַשּׁוּם דִּלִּיכָא לְמִפְרִיךְ שְׁכָן הַבְּשָׂר מִצּוּרָה לְקִיָּים הַמִּצּוּרָה בְּלָל דְּחִימִי תַלְלוּ דִּלְפָּסֵר בְּחִלְלֵיהּ וְקֵשֶׁה לְרִי" דִּלְקִי" שֶׁאֵין עוֹלֵה לִיבּוּם אֵין עוֹלֵה תַלְלוּ וְהִלְקֵן בִּ"ב דָּף ה' (וְשֶׁ) לְפִי" אֲפִסֵּר לְקִיָּים שְׁנֵיהֶם ע"י חִלְלֵה מַשּׁוּם חִלְלֵה בְּתַקּוּם יִבּוּם לֹאֵל מִצּוּרָה דִּהַבְּשָׂר מִצּוּרָה דּוּחָה אֲפִי לִי"ם שֵׁט צו כֵּרֶת) וְעוֹד דְּמַסְקִין בְּדָשׁוּם וְהִלְקֵן דְּפִרְיָן הַבְּשָׂר מִצּוּרָה מִיּוֹס לִי מִהַשְׁבֵּת דְּפִי הַקּוּטֵר מִיּוֹס לִי מִהַשְׁבֵּת דְּחִי אֲפִי" בְּלָל הַבְּשָׂר וְחֵי וְחֵי גַּב דִּיקוּן דְּלִמְלָה לְגוֹפִיִּה דְּמַשְׁבֵּת מִשְׁעָה וְיִמּוּרָה אֵין אִילֵךְ לִמְיֹרֵר אָף עַל גַּב דְּמַשְׁבֵּת דְּחִי גַבִּי מַשְׁבֵּת דְּחִי אֲלִיטְרִיךְ מִילָה וְפִסְקָה וְתַחֲמִיד וְכֵן אֲזִמֵּר מִהֲרִי" וְנִרְאֵה לְרִי" וְכֵן לֹאֵל לִידְחִי לֹאֵל גִּירָדָא דְּמָה לִיבּוֹד שְׁכָן הַבְּשָׂר מִצּוּרָה כְּשִׁמְחָמֵר וְחֵי הָאֵל מִחֲכִילוֹ וְתַלְבִּישׁוֹ אֲבָל בְּעֵלְמָה דְּעִיבִיד בּוֹף הַמִּצּוּרָה יִלְפִין לִידְחִי דְּכַבֵּל עֵין קֹא פִסְקִי שֶׁלֹּא יִשְׁמֵר לִי וְהִיטִי מַשּׁוּם כְּדִבּוֹד עֵינֵי בְּכָל עֵינֵי הַשָּׂמַל לְקֵמָה פִּירֵךְ שֶׁמֶר לִי הַבְּשָׂר מִצּוּרָה מִיּוֹס לִי מִהַשְׁבֵּת

ו. פרק ראשון יבמות

לדחי כדאמר בסוף אלו מציאות (ב"מ דף ג.) דה"ל אי לא קרא
לדחי ל"ת ועשה מהאי טעמא וי"ל דעשה וי"ת דקיל ה"ל לדחי
אבל ל"ת שיש בו כרת לא ה"ל דחי (ו) ולהכי ל"ת ועשה יוכא
למדיקא הא בעלמא דמי כדדיקא אלא טעמא שיש בו כרת דדוקא
ל"ת שיש בו כרת בעלמא דמי כדדיקא אלא טעמא שיש בו כרת
דל"ת דמי איכא למדיקא הא בעלמא דמי וי"ל דהטעם בעי לממר
דבעלמא דמי ל"ת שיש בו כרת כ"ש
לדחי בעלמא דמי וי"ל ועשה וי"ל
דח"כ ה"ל למדיקא אלא ה"ל
דק"ל דאין עשה דוחה ל"ת ועשה
נגמר מהכא דדחי כדפרי' לעיל (דף ה.)
וי"ל דהטעם דילפינן דבעלמא דוחה
ל"ת שיש בו כרת ע"י גרע מל"ת
ועשה דאי אפשר שדחה עשה ל"ת
ועשה דמאי אולמיה דהאי עשה מהאי
עשה והא דהוה בעי לממר בסוף
אלו מציאות (ב"מ דף ג.) דעשה
לכבוד לדחי ל"ת ועשה היינו טעם
דעדיף דהוקש כדווס לכבוד המקום
וה"ל אי בעלמא דמי וי"ל קרא
דכלאים בציצית למע לי ויש לומר
דלאטריק' לכדכרנא ולמנא דני רבי
ישמעאל נמי לאטריק' ללא דרבי
הכנף מין כנף דוקא אמר למר
ופשמים לפשמים ועוד פ"ד דלא
לדחי עשה דציצית לאו דכלאים שאין
שום בנשים למ"ד נשים טעפות
מציאות לעיל דהאי בעי למדיקא
מעשה דמזרע דלדחי עשה אח ל"ת
(ועשה) משמע דבעי למדיקא מהתם
אפילו כלאים בציצית ע"כ אחתי לא
אפק דאדעמיה שיש חילוק בין שום
כלל דמי דדחי ל"ת וי"ל שיש מירוס
(מיר ד' ג.) וי"ל דילק' לגמרי בעלמא
מחלשו איכא לממר קרא דנשים
חיובות בציצית וי"ל דאין למע לי
כיון דדחי אפילו לא שיש בו כרת
וי"ל דלאטריק' לאשמעין דהקפת כל

הראש שמה הקפה ומפסח ומילה ותמיד לא קשרו מידי אחרי
אליעזר קרא כיון דבעלמא דחי דס"ד למינף לענין שבת מביכוד
אז ואם דלא דחי ור"ה דנשבת לא דחי א"ע"א דבעלמא דחי:
ינימך **חבאב** ר"א דחי. משמע דלא אורי קשטיות וביכול
ינחא וימניה דנמנא ליה למנא לאורי קשטיות דחי בשביתא
דבעלמא לא דחי אפילו לאו גרידא וי"ל דייקא חנא מדלא אשמועי'
י"ת והיכי נגמר מהכא דלא דחי דלמא שמי הכא דהוי עשה ולא
(שמות כג) ומש"ה הוא דלא דחי אבל לאו גרידא לעולם יליף
דוקא כדכדס לכדור המקוס חשיב עשה דשבת כדלמא דלימיה לגמרי
הוי עדיין בשבת דשבת משום מורא ומשום כפרה דבת הכן ור"ת
וכדא כוליה עשה ולא חששה וינחא וי"ל כיון דגלי לן קרא דלא אלימא
לא דחי דמכלאים לא מני גמיר משום דיביכוד הוי הכשר מזה:
ה וביכול ינחא ליה וחדרבה כי"ש דקשה טפי דהייז יליף דהיטעו
דחי כרת דחי א"ע"א דליכא לאו וקשה משום הדוקא כדכדס ויש
הי כרת והאי לא דחי לו לא מני עשמה הדוקא כדכדס לכדור
בשל לי והא דבעלמא דחי מ"מ לא יליף מהכא דלידחי עשה
דאי אפשר לקיים הכיכוד בלא דחיות הלאו אבל גבי ייבוס יכול
דאי אפשר דאי אסור לייבס משום דתא חליצה נמי לא צי"ע דכל
מקרא ועוד אמר' בזהאי ששעמא דתא (כא). דלא חשיבין גבי יבוס
היא (י) ועוד ללקמן פ"י האמת דליכא קרא בבלא"ס ל"ל קרא גבי יבוס
קוס אין עשה דוחה ל"ת שיש בו כרת משמע אפילו בהכשר מזה
מביכוד אז דלא דחי אלא ודאי ההוא דמקדש אחא למימר הא בעלמא
דמביכוד יליפין דבעלמא דחי אליעזר למיכתב גבי מקדש דלא דחי
דלא דחי כמו ביכוד דכלל מ"ל דשבת ה"א דלא דחי והיי
ש רבינו חננאל בבבלי דמחמר מוקי לו ומתבא לו כי"ש בעלמא
מא ומניה מלהבא אבדה כדי להביא גזולתו לאביו בשעת דחיות
למאס בלית דדחי ואר"י דביכוד אז אפי' עוסק בגזוף מזה לא
ביכוד גרילס להיות על ידי הכשר מזה קאמר רחמנא דלא דחי
דלא דחי ואם אינו ענין להכשר מזה מניה ענין לגזוף מזה:
יכול

עין משפט
נר מצוה

כב א מ"י פ"ח מהל' בית
הבחינה הלכה יב:

תוספות ישנים

[illegible]

(א) נראה דנ"ל דהכי קאמר
יכול יהא וכו'.